Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

13. juuli 2017*

Eelotsusetaotlus – Kohtualluvus tsiviil- ja kaubandusasjades – Määrus (EÜ) nr 44/2001 – Intellektuaalomand – Ühenduse disainilahendused – Määrus (EÜ) nr 6/2002 – Artiklid 81 ja 82 – Nõue tuvastada, et õigusi ei ole rikutud – Ühenduse disainilahenduste kohtute pädevus kostja alalise asukoha liikmesriigi territooriumil

Kohtuasjas C-433/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 5. aprilli 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. augustil 2016, menetluses

Bayerische Motoren Werke AG

versus

Acacia Srl,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič (ettekandja), kohtunikud A. Prechal, A. Rosas, C. Toader ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: M. Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Bayerische Motoren Werke AG, esindajad: *avvocato* L. Trevisan ja *avvocato* G. Cuonzo,

– Acacia Srl, esindajad: *avvocato* F. Munari, *avvocato* A. Macchi ja *avvocato* M. Esposito,

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocato dello Stato* S. Fiorentino ja *avvocato dello Stato* M. Santoro,

– Euroopa Komisjon, esindajad: C. Cattabriga ning M. Wilderspin,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotluses palutakse tõlgendada nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) ning nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määrust (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta (ELT 2002, L 3, lk 1; ELT eriväljaanne 13/27, lk 142).

2 Taotlus esitati vaidluses, mille pooled on Münchenis (Saksamaa) asuv Bayerische Motoren Werke AG (edaspidi „ BMW“) ja Eboli's (Itaalia) asuv Acacia Srl ning mille ese on Acacia poolt BMW vastu esitatud hagi läbi vaatama pädeva kohtu kindlaksmääramine.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 44/2001

3 Määrus nr 44/2001 asendas liikmesriikidevahelistes suhetes 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32; edaspidi „Brüsseli konventsioon“). Nimetatud määrus ise asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrusega (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT 2012, L 351, lk 1). Viimati nimetatud määruse artikli 66 lõige 1 sätestab, et „määruse sätteid kohaldatakse üksnes 10. jaanuaril 2015 või pärast seda algatatud kohtumenetluste, ametlikult koostatud või ametlike dokumentidena registreeritud ametlike dokumentide ja kinnitatud või sõlmitud kohtulike kokkulepete suhtes“.

4 Määruse nr 44/2001 II peatükk „Kohtualluvus“ koosnes kümnest jaost.

5 Nimetatud määruse artikkel 2 kuulus nimetatud peatüki 1. jakku „Üldsätted“. See artikkel kordas sisuliselt Brüsseli konventsiooni artikli 2 sõnastust, nähes lõikes 1 ette:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata.“

6 Määruse nr 44/2001 artikkel 5 kuulus nimetatud peatüki 2. jakku „Kohtualluvus erandjuhtudel“. See artikkel kordas sisuliselt Brüsseli konventsiooni artiklit 5 ja sätestas:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

[…]

3) lepinguvälise kahju puhul selle paiga kohtusse, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda;

[…]“.

7 Määruse nr 44/2001 sama peatüki 6. jakku „Ainupädevus“ kuulus vaid artikkel 22. See artikkel kordas sisuliselt Brüsseli konventsiooni artiklit 16 ja oli sõnastatud järgmiselt:

„Alalisest elukohast olenemata on erandkorras pädevad järgmised kohtud:

[…]

4) menetluste puhul, mis seonduvad patentide, kaubamärkide, disainilahenduste või muude selliste hoiuleandmisele või registreerimisele kuuluvate õiguste registreerimise või kehtivusega, selle liikmesriigi kohtud, kus hoiulevõtmist või registreerimist taotletakse, kus see on toimunud või kus see loetakse toimunuks ühenduse dokumendi või rahvusvahelise konventsiooni tingimuste kohaselt.

[…]“.

8 Määruse nr 44/2001 II peatüki 7. jakku „Kokkulepe kohtualluvuse kohta“ kuulusid artiklid 23 ja 24.

9 Nimetatud määruse artikli 23 lõige 1 vastas sisuliselt Brüsseli konventsiooni artiklile 17 ja sätestas:

„Kui lepinguosalised, kellest ühe või mitme alaline elukoht on liikmesriigis, on kokku leppinud, et konkreetsest õigussuhtest tulenenud või tuleneda võivate vaidluste lahendamiseks on pädev liikmesriigi kohus või kohtud, on see kohus või need kohtud pädevad. […]

[…]“.

10 Sama määruse artikkel 24 kordas sisuliselt Brüsseli konventsiooni artiklit 18 ja sätestas:

„Lisaks käesoleva määruse muudest sätetest tulenevale pädevusele on pädev ka see liikmesriigi kohus, kuhu kostja ilmub. Käesolevat sätet ei kohaldata juhul, kui isik on ilmunud kohtusse pädevuse vaidlustamiseks või kui artikli 22 kohaselt on ainupädev teine kohus.“

11 Määruse nr 44/2001 II peatüki 9. jakku „Peatamine ja seotud menetlused“ kuulus artikkel 27. See artikkel sätestas:

„1. Kui eri liikmesriikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, oma menetlused omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena.

2. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena, loobub kohus, kellele hagi esitati hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.“

12 Sellesse 9. jakku kuulus ka sama määruse artikkel 28, mis oli sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui eri liikmesriikide kohtutes on lahendamisel seotud menetlused, võivad kõik kohtud peale esimesena taotluse saanud kohtu oma menetlused peatada.

2. Kui nimetatud menetlused on pooleli esimese astme kohtus, võivad kõik kohtud peale esimesena taotluse saanud kohtu ühe poole taotlusel pädevusest loobuda, kui esimesena taotluse saanud kohus on kõnealustes menetlustes pädev ja kui asjaomase riigi õigusaktid võimaldavad neid menetlusi liita.

3. Menetlused loetakse seotuks käesoleva artikli tähenduses, kui nad on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.“

13 Määruse nr 44/2001 VII peatüki pealkiri oli „Seos teiste dokumentidega“. Sellesse kuulus määruse artikkel 67, mille sõnastus oli järgmine:

„Käesoleva määruse kohaldamine ei piira nende sätete kohaldamist, millega reguleeritakse kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist konkreetses valdkonnas ja mis sisalduvad ühenduste õigusaktides või selliste õigusaktide kohaselt ühtlustatud siseriiklikes õigusaktides.“

Määrus nr 6/2002

14 Määruse nr 6/2002 artikkel 19 kuulub selle määruse II jaotisse „Disainilahendusi käsitlev õigus“. Selle artikli pealkiri on „Ühenduse disainilahendusest tulenevad õigused“ ja selle lõige 1 sätestab:

„Ühenduse registreeritud disainilahendus annab selle omanikule ainuõiguse kasutada disainilahendust ning takistada kolmandat isikut seda loata kasutamast. Nimetatud kasutamiseks loetakse eelkõige sellise toote valmistamist, pakkumist, turustamist, importi, eksporti või kasutamist või nendel eesmärkidel sellise toote säilitamist, milles disainilahendus sisaldub või mille puhul seda on kasutatud.“

15 Selle määruse IX jaotise pealkiri on „Ühenduse disainilahendusega seotud kohtuasjade kohtualluvus ja menetlusnormid“. Sellesse jaotisse kuuluvad muu hulgas määruse artiklid 79–82.

16 Sama määruse artikkel 79 „[Brüsseli] konventsiooni kohaldamine“ näeb ette:

„1. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse ühenduse disainilahenduste […] õigustega seotud kohtumenetlustele [Brüsseli] konventsiooni […].

[…]

3. Artiklis 81 osutatud hagide ja nõuete menetlemisel:

a) ei kohaldata kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise konventsiooni artikleid 2, 4, artikli 5 lõikeid 1, 3, 4 ja 5, artikli 16 lõiget 4 ning artiklit 24;

b) kohaldatakse [Brüsseli] konventsiooni artikleid 17 ja 18 käesoleva määruse artikli 82 lõikes 4 ettenähtud piirangutega;

[…]“.

17 Määruse nr 6/2002 artikli 80 „Ühenduse disainilahenduste kohtud“ lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid määravad oma territooriumil võimalikult väikese arvu siseriiklikke esimese ja teise astme kohtuid (ühenduse disainilahenduste kohtud), kes täidavad neile käesoleva määrusega pandud ülesandeid.“

18 Sama määruse artikkel 81 „Õiguste rikkumise ja kehtivuse asjade kohtualluvus“ sätestab:

„Ühenduse disainilahenduste kohtute ainupädevusse kuuluvad:

a) hagid seoses ühenduse disainilahenduste õiguste rikkumisega ja, kui need on siseriiklike õigusaktidega lubatud, hagid seoses õiguste rikkumise ohuga;

b) hagid tuvastamaks, et ühenduse disainilahenduse õigusi ei ole rikutud, kui need on siseriiklike õigusaktidega lubatud;

c) ühenduse registreerimata disainilahenduse kehtetuks tunnistamise hagid;

d) vastuhagid punkti a kohaste hagidega seotud ühenduse disainilahenduse kehtetuks tunnistamiseks.“

19 Nimetatud määruse artikkel 82 „Rahvusvaheline kohtualluvus“ näeb ette:

„1. Kui käesoleva määruse sätetest ning artikli 79 kohaselt kohaldatavate [Brüsseli] konventsiooni sätetest ei tulene teisiti, alustatakse artiklis 81 osutatud hagide ja vastuhagide põhjal menetlust selle liikmesriigi kohtutes, kus on kostja alaline asukoht või, kui tema alaline asukoht ei ole liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtus, kus on tema ettevõte.

2. Kui kostja alaline asukoht ega ka ettevõte ei ole liikmesriigis, alustatakse nimetatud menetlusi selle liikmesriigi kohtutes, kus on hageja alaline asukoht või, kui tema alaline asukoht ei ole liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtus, kus on tema ettevõte.

3. Kui kostjal ega ka hagejal ei ole sellist alalist asukohta ega ettevõtet, alustatakse menetlust selle liikmesriigi kohtus, kus on [Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO)] asukoht.

4. Ilma et see mõjutaks lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamist:

a) kohaldatakse [Brüsseli] konventsiooni artiklit 17, kui pooled lepivad kokku, et asi kuulub mõne teise ühenduse disainilahenduse kohtu alluvusse;

b) kohaldatakse [Brüsseli] konventsiooni artiklit 18, kui kostja ilmub mõnesse teise ühenduse disainilahenduste kohtusse.

5. Artikli 81 punktides a ja d nimetatud hagide ja vastuhagide põhjal võib menetluse algatada ka selle liikmesriigi kohtutes, mille territooriumil on rikkumine toime pandud või kus on selle oht.“

20 Sama määruse XII peatükki „Lõppsätted“ kuuluva artikli 110 „Üleminekusäte“ lõige 1 sätestab:

„Kuni jõustuvad komisjoni asjakohase ettepaneku alusel vastuvõetud muudatused käesolevas määruses, ei ole ühenduse disainilahendusena kaitstav mitmeosalise toote koostisosa moodustav disainilahendus, mida on artikli 19 lõike 1 tähenduses kasutatud selle mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

21 Acacia toodab ja turustab sõiduautode rataste valuvelgi. Euroopa Kohtu toimikust nähtub, et need veljed on sõiduautode tootjate poolt valmistatavate valuvelgede koopiad ning neid turustatakse kaubamärgi all WSP Italy, milles lühend WSP tähendab „Wheels Spare Parts“ (edaspidi „valuvelgede koopiad“).

22 Kuna sõiduautode tootjate poolt valmistatavad valuveljed on registreeritud ühenduse disainilahendusena, on Acacia hinnangul tema valuvelgede koopiatele kohaldatav määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 sätestatud „remondiklausel“.

23 Acacia esitas BMW vastu Tribunale di Napoli’le (Napoli kohus, Itaalia) hagi, millest väidetavalt teatati 21. jaanuaril 2013, paludes teha kohtuotsus, milles tuvastatakse, et sõiduautode valuvelgi puudutavaid BMW ühenduse disainilahenduse õigusi ei ole rikutud ning et BMW on toime pannud turgu valitseva seisundi kuritarvitamisena käsitatavaid tegusid ja pakub kõlvatut konkurentsi. Acacia palus ka, et BMWd kohustataks lõpetama valuvelgede koopiate turustamist takistav tegevus.

24 BMW esines menetluses kostjana, esitades sellele kohtule kostja vastuse. Oma vastuses tugines ta esmajärgus vastuväidetele seoses hagiavalduse esitamisest teatamata jätmise või teatamise õigusvastasusega ja seoses Acacia nõustaja volitustega. Teiseks, kuid siiski esmajärgus väitis BMW

veel, et Itaalia kohtutel puudub pädevus. Kolmanda võimalusena palus ta, et kui kohus need vastuväited tagasi lükkab, jäetaks Acacia nõuded rahuldamata nende faktilise ja õigusliku põhjendamatuse tõttu.

25 Kostja vastuses märkis BMW muu hulgas järgmist:

„BMW […] lihtsalt menetlusliku asjaolu tõttu, et ta sai füüsiliselt kätte õigusliku tähendusega dokumendi, esitab selleks, et ei tekiks ohtu, et teda peetakse alusetult õigusrikkujaks, käesoleva akti ainsa eesmärgiga väita esiteks, et [Acacia] ei ole teda teavitanud, ning teiseks, et väga ebatõenäolisel juhul, kui kohus tunnistab hagi nõuetekohaselt esitatuks, puudub Itaalia kohtul pädevus Acacia hagi läbi vaadata ja see pädevus on Saksamaa kohtul.“

26 27. mail 2014 toimunud istungil andis Tribunale di Napoli (Napoli kohus) tähtaja täiendavate seisukohtade esitamiseks menetlusküsimustes.

27 3. oktoobril 2014 esitas BMW Corte suprema di cassazionele (kassatsioonikohus, Itaalia), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus, taotluse, et kõigepealt lahendataks ikka veel Tribunale di Napoli (Napoli kohus) menetletav kohtualluvuse küsimus. Ta kordas oma seisukohta, et Itaalia kohtutel Acacia hagi läbivaatamise pädevus puudub. Viimane aga leiab, et BMW nõustus vaikimisi Itaalia kohtute pädevusega, sest olles Tribunale di Napolile (Napoli kohus) esitanud vastuväite seoses hagiavalduse esitamisest teatamata jätmise või teatamise õigusvastasusega ja seoses Acacia nõustaja volitustega, esitas ta vastuväite Itaalia kohtute pädevuse puudumise kohta alles teise võimalusena.

28 4. märtsil 2015 esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtu peaprokurör oma ettepaneku, pakkudes välja, et see kohus tuvastaks Itaalia kohtute pädevuse puudumise.

29 Neil asjaoludel otsustas Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse [nr 44/2001] artikli 24 alusel saab tõlgendada kohtualluvusega nõustumisena kohtualluvuse vaidlustamise vastuväidet, mis on esitatud esmajärgus, kuid teisejärgulisena võrreldes muude, samuti esmajärgus esitatud menetluslike vastuväidetega, ent igal juhul enne sisulisi küsimusi?

2. Kas asjaolu, et määruse [nr 6/2002] artikli 82 lõikes 4 ei ole negatiivseid tuvastushagisid puudutavate vaidluste jaoks ette nähtud muid kohtuid peale selle määruse artikli 82 lõikes 1 ette nähtud kostja alalise asukoha järgse kohtu, tuleb tõlgendada nii, et see tähendab nimetatud vaidluste suhtes ainupädevuse andmist?

3. Kas [teisele] küsimusele vastamiseks tuleb arvesse võtta ka määruses [nr 44/2001] ainupädevust reguleerivate sätete tõlgendust, eriti artiklit 22, mis määratleb selle pädevuse kohaldumise juhud, mille hulgas on vaidlused patentide, kaubamärkide ja disainilahenduste registreerimise või kehtivuse asjades, kuid mitte vastuväited negatiivsete tuvastus[hagide] asjades, ning artiklit 24, mis näeb ette, et lisaks juhtudele, kus kohtu pädevus tuleneb määruse teistest sätetest, võib kostja nõustuda mõne muu kohtu pädevusega, kehtestades järelikult selle kohtu pädevuse, kuhu hageja pöördus?

4. Kas Euroopa Kohtu 25. oktoobri 2012. aasta kohtuotsuses [Folien Fischer ja Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664)] määruse [nr 44/2001] artikli 5 lõike 3 kohaldatavuse kohta väljendatud sõnaselge seisukoht on üldine ja absoluutne ning kohaldatav negatiivsetele tuvastushagidele, milles palutakse tuvastada, et õigusrikkumist ei ole toime pandud, sealhulgas hagidele, milles palutakse tuvastada, et ühenduse disainilahenduste õigusi ei ole rikutud? Kas käesolevas asjas tuleb järelikult kohaldada määruse [nr 6/2002] artiklis 81 või määruse [nr 44/2001] artikli 5 lõikes 3 ette nähtud pädevusnormi, või on pädeva kohtu valiku õigus kaebajal?

5. Kas juhul, kui turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja kõlvatu konkurentsi tuvastamise nõuded esitatakse ühenduse disainilahendusi käsitleva vaidluse raames, millega need on seotud, kuna nende rahuldamine eeldab, et enne rahuldatakse negatiivne tuvastushagi, võib need liita vaidlusega samas kohtus vastavalt määruse [nr 44/2001] artikli 28 lõike 3 laiale tõlgendusele?

6. Kas [eelmises punktis] nimetatud kaks nõuet võivad olla aluseks vastutusele õigusrikkumise eest? Kui vastus on jaatav, siis kas need võivad mõjutada seda, kas käesolevas asjas on kohtualluvuse seisukohast kohaldatav määrus [nr 44/2001] (artikli 5 lõige 3) või määrus [nr 6/2002]?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

30 Oma esimeses küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 44/2001 artiklit 24 tuleb tõlgendada nii, et kohtualluvuse vaidlustamise vastuväidet, mis on esitatud kostja esimeses vastuses teisejärgulisena võrreldes muude, samas dokumendis esitatud menetluslike vastuväidetega, võib käsitleda nõustumisena selle kohtu pädevusega, kellele hagi esitati, mistõttu tekib kohtualluvuse kokkulepe selle artikli tähenduses.

31 Selle kohta tuleb meenutada esiteks, et määruse nr 44/2001 artikli 24 esimene lause kehtestab kohtualluvuse normi, mis rajaneb kostja kohtusse ilmumisel kõigis kohtuasjades, mille puhul menetleva kohtu pädevus ei tulene selle määruse teistest sätetest. Seda normi kohaldatakse muu hulgas juhtudel, kui kohtule on esitatud hagi selle määruse sätteid eirates, ning see tähendab, et kostja kohtusse ilmumist võib pidada vaikivaks nõustumiseks asja allumisega sellele kohtule, kuhu hagi esitati, ning seega kohtualluvuses kokku leppimiseks (kohtuotsused, 20.5.2010, ČPP Vienna Insurance Group, C-111/09, EU:C:2010:290, punkt 21, ja 27.2.2014, Cartier parfums-lunettes ja Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, punkt 34).

32 Teiseks, selle määruse artikli 24 teine lause kehtestab erandid sama artikli esimeses lauses sätestatud reeglist. See teine lause näeb ette, et vaikivat kohtualluvuse kokkulepet ei ole, kui kostja vaidlustab kohtualluvuse, väljendades nii oma tahet mitte nõustuda asja allumisega sellele kohtule (kohtuotsused, 20.5.2010, ČPP Vienna Insurance Group, C-111/09, EU:C:2010:290, punkt 22, ja 27.2.2014, Cartier parfums-lunettes ja Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, punkt 35).

33 Viidates kohtupraktikale, mis käsitleb Brüsseli konventsiooni artiklit 18, ehk sätet, mis on sisuliselt sama määruse nr 44/2001 artikliga 24, on Euroopa Kohus juba otsustanud, et kohtualluvuse vaidlustamisel ei saa pidada kokkulepet saavutatuks, kui hagejal ja kohtul, kellele hagi esitati, on võimalik juba kostja esimesest vastusest mõista, et sellega soovitakse kohtualluvus vaidlustada. See on nii ka siis, kui kostja esimene vastus sisaldab lisaks kohtualluvuse vaidlustamisele nõudeid seoses vaidluse sisuga (kohtuotsus, 27.2.2014, Cartier parfums-lunettes ja Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Eeltoodust tuleneb, et kui kostja vaidlustab ühemõtteliselt oma esimeses vastuses kohtualluvuse, ei saa pidada saavutatuks kokkulepet määruse nr 44/2001 artikli 24 esimese lause tähenduses ning tähtsust ei oma asjaolu, kas kohtualluvuse vaidlustamine oli kostja esimese vastuse ainus teema või mitte.

35 Käesolevas asjas ei muuda see, et BMW vaidlustas oma esimeses, Tribunale di Napolile (Napoli kohus) esitatud kostja vastuses mitte ainult selle kohtu pädevuse, vaid ka hagiavaldusest teatamise nõuetekohasuse ja Acacia nõustaja volituse, senini vaidlustamata asjaolu, et BMW vaidles oma viidatud vastuses selgelt ja vähimagi kahtluseta vastu nimetatud kohtu pädevusele. Nagu meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 32 ja 33, on määruse nr 44/2001 artikli 24 teise lause eesmärk välistada kokkulepe juhul, kui kostja väljendab oma esimeses vastuses tahet mitte nõustuda selle kohtu

pädevusega, kellele hagi on esitatud. Seda sätet ei saa seega tõlgendada nii, et põhikohtuasjas esinevas olukorras, kus kohtualluvus vaidlustati selge vastuväitega kohe menetluse alguses, tuleb seda kohtu pädevuse selget vaidlustamist pidada vaikivaks nõustumiseks selle kohtualluvusega, nagu väidab Acacia, kuna see vastuväide esitati teisejärgulisena võrreldes teiste menetluslike vastuväidetega, mis samuti esitati kohe menetluse alguses.

36 Arvestades eeltoodut, tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artiklit 24 tuleb tõlgendada nii, et kohtualluvuse vaidlustamise vastuväidet, mis esitatakse kostja esimeses vastuses teisejärgulisena võrreldes teiste, samas dokumendis esitatud menetluslike vastuväidetega, ei saa pidada nõustumiseks selle kohtu pädevusega, kellele hagi esitati, ja seetõttu ei saa tekkida kohtualluvuse kokkulepet selle artikli tähenduses.

Teine ja kolmas küsimus

37 Oma teises ja kolmandas küsimuses, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 6/2002 artiklit 82 tuleb tõlgendada nii, et selle määruse artikli 81 punktis b viidatud hagisid tuvastamaks, et õigusi ei ole rikutud, saab juhul, kui kostja alaline asukoht on Euroopa Liidu liikmesriigis, esitada ainult ühenduse disainilahenduste kohtutele selles liikmesriigis.

38 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et hoolimata põhimõttest, et määrus nr 44/2001 on ühenduse disainilahendusi käsitlevatele hagidele kohaldatav, on selle määruse teatavate sätete kohaldamine menetlustes, mis algatatakse määruse nr 6/2002 artiklis 81 viidatud hagide ja vastuhagide alusel, viimati nimetatud määruse artikli 79 lõike 3 kohaselt välistatud.

39 Seda välistamist arvestades tuleneb määruse nr 6/2002 artikli 80 lõikes 1 ette nähtud ühenduse disainilahenduste kohtute pädevus lahendada selle määruse artiklis 81 viidatud hagisid ja vastuhagisid vahetult normidest, mis on sätestatud selles samas määruses ja mis on erinormid võrreldes määruse nr 44/2001 normidega (vt analoogia alusel kohtuotsused, 5.6.2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, punkt 27, ja 18.5.2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, punkt 26).

40 Edasi, määruse nr 6/2002 artikli 82 sõnastusest endast tuleneb, et selle määruse artikli 81 punktis b viidatud hagid tuvastamaks, et õigusi ei ole rikutud, tuleb juhul, kui kostja alaline asukoht on Euroopa Liidu liikmesriigis, esitada ühenduse disainilahenduste kohtutele selles liikmesriigis, välja arvatud kohtualluvuse kokkuleppe esinemise korral vastavalt määruse nr 44/2001 artiklile 23 või artiklile 24, mis asendasid vastavalt Brüsseli konventsiooni artikleid 17 ja 18.

41 Lõpuks, välja arvatud juhud, kus sama asja on pädevad lahendama eri kohtud või kus menetlused on seotud, ei saa määruse nr 6/2002 artikli 81 punktis b viidatud hagidele tuvastamaks, et õigusi ei ole rikutud, kohaldada ühtegi kohtualluvusnormi, mis tuleneb mõnest muust määruse nr 6/2002 sättest kui artikkel 82, või mis tuleneb mõnest muust määruse nr 44/2001 sättest kui artiklid 23 ja 24. Mis puudutab täpsemalt määruse nr 44/2001 artikli 22 lõiget 4, mille asjassepuutuvuses eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, siis tuleb märkida, et selle sätte, mis asendas Brüsseli konventsiooni artikli 16 lõiget 4, kohaldamine menetlustes, mis algatatakse määruse nr 6/2002 artiklis 81 viidatud hagide ja vastuhagide alusel, on välistatud selle määruse artikli 79 lõike 3 punkti a alusel.

42 Seetõttu tuleb vastata teisele ja kolmandale küsimusele, et määruse nr 6/2002 artiklit 82 tuleb tõlgendada nii, et selle määruse artikli 81 punktis b viidatud hagid tuvastamaks, et õigusi ei ole rikutud, tuleb juhul, kui kostja alaline asukoht on Euroopa Liidu liikmesriigis, esitada ühenduse disainilahenduste kohtutele selles liikmesriigis, välja arvatud kohtualluvuse kokkuleppe esinemise korral vastavalt määruse nr 44/2001 artiklile 23 või artiklile 24 ja tingimusel, et ei esine nendes määrustes ette nähtud olukorda, kus sama asja on pädevad lahendama eri kohtud või kus menetlused on seotud.

Neljas küsimus

43 Neljandas küsimuses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 kehtestatud pädevusnormi saab kohaldada hagidele, milles palutakse määruse nr 6/2002 artikli 81 punkti b kohaselt tuvastada, et õigusi ei ole rikutud.

44 Selle kohta piisab, kui märkida, et määruse nr 44/2001 artikli 5 lõige 3 asendas Brüsseli konventsiooni artikli 5 lõiget 3 ja selle sätte kohaldamine menetlustes, mis algatatakse määruse nr 6/2002 artiklis 81 viidatud hagide ja vastuhagide alusel, on viimati nimetatud määruse artikli 79 lõike 3 punkti a kohaselt välistatud.

45 25. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Folien Fischer ja Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664), millele viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, tehti kohtuasjas, mis ei käsitlenud ühenduse disainilahendusi. See kohtupraktika ei ole seega vastuolus artikli 79 lõike 3 punktis a kehtestatud välistamisnormiga.

46 Järelikult tuleb neljandale küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 kehtestatud kohtualluvusnorm ei ole kohaldatav hagidele, milles palutakse määruse nr 6/2002 artikli 81 punkti b kohaselt tuvastada, et õigusi ei ole rikutud.

Viies ja kuues küsimus

47 Oma viiendas ja kuuendas küsimuses, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja kõlvatu konkurentsi tuvastamise nõuetele, mis on seotud hagiga tuvastamaks, et disainilahenduse õigusi ei ole rikutud – kuna nende nõuete rahuldamine eeldab, et enne rahuldatakse hagi, milles palutakse tuvastada, et õigusi ei ole rikutud –, tuleb kohaldada määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 või määruses nr 6/2002 ette nähtud kohtualluvuse norme. Kui eeldada, et nendele turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja kõlvatu konkurentsi tuvastamise nõuetele tuleb kohaldada määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 ette nähtud kohtualluvuse normi, siis kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus veel selles, kas määruse nr 44/2001 artiklis 28 sätestatud seotud menetluste norme on võimalik tõlgendada „laiendatult“, mis tähendab, et hagejal on õigus pöörduda kohtu poole, mis võib olla rahvusvaheliselt pädev viidatud artikli 5 lõike 3 alusel menetlema mitte ainult neid nõudeid, vaid ka hagi tuvastamaks, et ühenduse disainilahenduse õigusi ei ole rikutud.

48 Mis puudutab võimalust kohaldada määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 ette nähtud kohtualluvuse normi niisuguses kohtuasjas nagu põhikohtuasi, siis tuleneb eelotsuse küsimustest ja eelotsuse taotlemise otsuses esitatud selgitustest, et selle kohtuasja eripäraks on asjaolu, et seda, kas turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja kõlvatu konkurentsi tuvastamise nõudeid on võimalik rahuldada, saab kindlaks teha alles pärast eelnevat otsust selle kohta, kas määruse nr 6/2002 artikli 81 punktis b viidatud hagi tuvastamaks, et õigusi ei ole rikutud, on põhjendatud.

49 Tuleb märkida, et kuna turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja kõlvatu konkurentsi tuvastamise nõuded esitatakse pärast selle hagi esitamist, milles palutakse tuvastada, et ühenduse disainilahenduse õigusi ei ole rikutud, ning arvestades, et nendes nõuetes heidetakse sellise disainilahenduse omanikule peamiselt ette, et ta keelab õiguste rikkumise puudumise tuvastamist nõudva hageja poolt disainilahenduse koopia tootmise, tuleb pädev kohus kogu vaidluse jaoks kindlaks määrata määruses nr 6/2002 kehtestatud kohtualluvuse korra alusel, nagu seda on tõlgendatud vastuses esimesele kuni neljandale eelotsuse küsimusele.

50 Nimelt põhinevad sellises olukorras need nõuded sisuliselt argumentatsioonil – mis on esitatud hagis, milles palutakse tuvastada, et õigus ei ole rikutud –, et valuvelgede koopiate tootmine ei ole käsitatav nende õiguste rikkumisena, mistõttu peab ühenduse disainilahenduse omanik nõustuma nende koopiatega konkureerima. Kui neil asjaoludel määrataks kohtualluvus kindlaks määruse nr 44/2001

artikli 5 lõike 3 normi alusel, kahjustaks see määruse nr 6/2002 artikli 79 lõike 3 punkti a kasulikku mõju, kuivõrd viimati nimetatud sätte eesmärk on just erandi kehtestamine esimesena nimetatud sättest vaidluse korral, mille vastaspooled on koopiate tootja ja ühenduse disainilahenduse omanik ning milles vaieldakse selle üle, kas ühenduse disainilahenduse omanikul on õigus keelata asjassepuutuvate koopiate tootmine.

51 Arvestades eeltoodut puudub vajadus analüüsida käesolevaid küsimusi määruse nr 44/2001 artikli 28 tõlgendamist puudutavas osas.

52 Järelikult tuleb viiendale ja kuuendale küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 ette nähtud kohtualluvusnorm ei ole kohaldatav turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja kõlvatu konkurentsi tuvastamise nõuetele, mis on seotud hagiga tuvastamaks, et ühenduse disainilahenduse õigusi ei ole rikutud, kuna nende nõuete rahuldamine eeldab, et enne rahuldatakse hagi, milles palutakse tuvastada, et õigusi ei ole rikutud.

Kohtukulud

53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artiklit 24 tuleb tõlgendada nii, et kohtualluvuse vaidlustamise vastuväidet, mis esitatakse kostja esimeses vastuses teisejärgulisena võrreldes teiste, samas dokumendis esitatud menetluslike vastuväidetega, ei saa pidada nõustumiseks selle kohtu pädevusega, kellele hagi esitati, ja seetõttu ei saa tekkida kohtualluvuse kokkulepet selle artikli tähenduses.**

2. **Nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta artiklit 82 tuleb tõlgendada nii, et selle määruse artikli 81 punktis b viidatud hagid tuvastamaks, et õigusi ei ole rikutud, tuleb juhul, kui kostja alaline asukoht on Euroopa Liidu liikmesriigis, esitada ühenduse disainilahenduste kohtutele selles liikmesriigis, välja arvatud kohtualluvuse kokkuleppe esinemise korral vastavalt määruse nr 44/2001 artiklile 23 või artiklile 24 ja tingimusel, et ei esine nendes määrustes ette nähtud olukorda, kus sama asja on pädevad lahendama eri kohtud või kus menetlused on seotud.**

3. **Määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 kehtestatud kohtualluvusnorm ei ole kohaldatav hagidele, milles palutakse määruse nr 6/2002 artikli 81 punkti b kohaselt tuvastada, et õigusi ei ole rikutud.**

4. **Määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikes 3 ette nähtud kohtualluvusnorm ei ole kohaldatav turgu valitseva seisundi kuritarvitamise ja kõlvatu konkurentsi tuvastamise nõuetele, mis on seotud hagiga tuvastamaks, et ühenduse disainilahenduse õigusi ei ole rikutud, kuna nende nõuete rahuldamine eeldab, et enne rahuldatakse hagi, milles palutakse tuvastada, et õigusi ei ole rikutud.**

Allkirjad